

Contactpersonen:

hooilandies

Richard Janzen tel: 06-81758445

km-hokken

Renske Roest tel. 06-10194994

rwjanzen@hotmail.nl

renske_roest@hotmail.com

- 1 Inventarisatie van De Tol
- 2 Beschrijving van een aantal aandachtsoorten van ‘De Tol’

1 Inventarisatie van 'De Tol'

Verzamelplaats: Kleine Hof (bij gebied 4, zie kaartje)

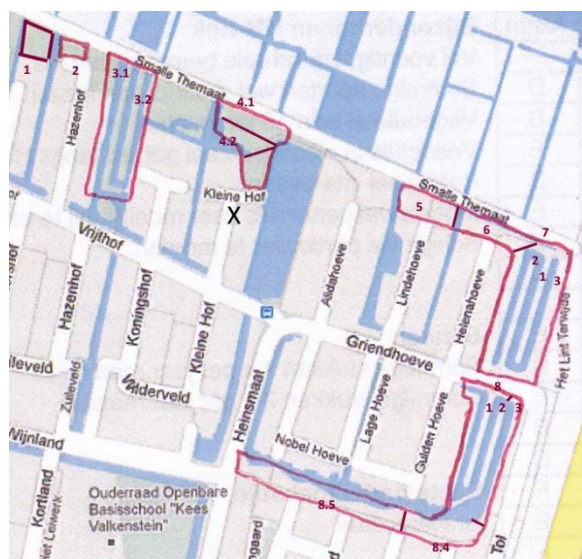
Datum en tijd: zondag 6 juli en zondag 13 juli om 9.30 Kleine Hof

Opgeven **Uiterlijk 4 juli**

De hooilandjes van 'De Tol' zijn vrij vochtig en schraal. Het bestaat uit oude legakkers en wegbermen in de woonwijk. De Stichting Landschapsbeheer Vleuten-De Meern beheert de meeste van deze hooilandjes. De vegetatie is zo'n 20 jaar stabiel.

De onderzoeksvraag van de gemeente is: nemen de orchispopulaties toe? Daarnaast wil de gemeente weten waar en hoeveel van de volgende aandachtsoorten aanwezig zijn:

**Moerasdistel, Gevlekte rietorchis, Kamgras, Ruige
Leeuwentand, Gewone dotterbloem, Goudhaver,
Heggendoornzaad, Donzige klit, Echte koekoeksbloem,
Grote boterbloem, Grote ratelaar,
Moeraswespenorchis, Bevertjes, Grote keverorchis en
nog veel meer.**

Het kaartje van het gebied staat hieronder. De rood omrande gebieden gaan we bekijken. Deze gebieden zijn genummerd en voor elk gebiedje is een eigen opnameformulier.

Er zijn veel gebiedjes! We zullen in verschillende groepjes uiteen moeten gaan om alle stukken te inventariseren. De planten die hier boven genoemd worden, kan ieder groepje op het kaartje aangeven. Maak ook een foto van de aandachtsoorten. Deze kunnen dan meegestuurd worden naar waarneming.nl.

Laat even weten of je wel of niet komt i.v.m. thee en koffie. (rwjanzen@hotmail.nl)

2 Beschrijving van een aantal de aandachtsoorten van 'De Tol'

Kale jonker - *Cirsium palustre*

Bloeimaanden: Juni, juli, augustus en september.

Afmeting: 60-150 cm.

Stengels: De grauwigroene en vaak roodpaars aangelopen stengel is tot bovenaan stekelig gevleugeld en bebladerd en vaak aan de top vertakt. De stengel is zwak spinragachtig behaard.

Bladeren: De bladeren vormen het eerste jaar een rozet. Ze zijn lijnvormig-langwerpig, bochtig veerspletig, met twee tot drielobbige slippen en zeer stekelig aan de bladranden. De meeste bladeren zijn zittend en van boven behaard. De stengelbladen staan verspreid.

Bloemen: Tweeslachtig. De vele eironde bloemhoofdjes zitten in vrijwel bladloze kluwens aan de top van de stengel in groepjes van twee tot acht bij elkaar. Ze hebben een korte steel en zijn 1-2 cm. De bloemen zijn roodpaars of, soms wit. De opgerichte omwindselbladen zijn paars aangelopen en zwak stekelpuntig.

Bosaardbei - *Fragaria vesca*

Stengels: De kruipende stengels en de bladstelen zijn dicht afstaand behaard. De bloemstelen zijn meestal begroeid met schuin omhoog gerichte of aangedrukte haren.

Bladeren: De bladeren zijn drietallig. De deelblaadjes zijn eirond en niet gesteeld (zittend), in tegenstelling met de gekweekte aardbei. Ze hebben 15-23 vrij diepe spitse zaagtanden. De bladrand is niet wit gewimperd. Aan de onderkant zijn ze vrijwel niet glanzend zilverachtig behaard.

Bosaardbei

Verschillen	
Bosaardbei	Aardbei (gekweekte)
Deelbladeren zittend	Deelbladeren kort gesteeld
Bladeren bovenzijde vrij dicht behaard	Bladeren bovenzijde vrijwel kaal
Haren bloemsteel aanliggend tot schuin naar voren gericht	

Moesdistel - *Cirsium oleraceum*

Afmeting: 60 cm tot 1,5 meter.

Bloeimaanden: Juni, juli, augustus en september.

Stengels: De dikke stengels zijn hol, gegroefd, weinig of niet vertakt, niet of zwakbehaard en ook niet gevleugeld.

Bladeren: De bleekgroene bladeren staan wijd uit, zijn sappig, vrij teer, zwak bestekeld en niet gekroesd. De wortelbladeren kunnen tot meer dan een ½ m lang worden. Ze zijn langwerpig en naar de voet geleidelijk versmald. De stengelbladeren zijn eirond, naar de voet versmald en dan weer verbreed tot een stengelomvattende voet. Soms zijn ze zwak gelobd, dan weer veervormig gespleten tot gedeeld. De bladrand is dubbel getand.

Bloemen: De bloemen groeien met 2 tot 6 bij elkaar aan de stengeltop in een schotelvormige omhulling van een aantal niet gedeelde, driehoekig-eironde en ver voorbij de bloemhoofdjes stekende bleek geelgroene schutbladen. De lichtgele hoofdjes zijn 2½ tot 4 cm groot.

Ruige leeuwentand - *Leontodon hispidus*

Afmeting: 10 tot 40 cm.

Bloeimaanden: Juni, juli, augustus en september.

Stengels: De stengels zijn meestal niet vertakt. Ze zijn witbehaard en dragen 1 bloemhoofdje en 1 tot 3 schubvormige bladeren. Onder het hoofdje is de stengel vaak verdikt.

Bladeren: De wortelbladeren zijn langwerpig met de grootste breedte boven het midden. Verder zijn ze veervormig bochtig gelobd tot gespleten en ze zijn kaal of ze hebben gegaffelde haren. De bladsteel is gevleugeld.

Bloemen: De gele bloemhoofdjes zijn 2 tot 4 cm groot. Voor de bloei knikken ze. Er zijn alleen lintbloemen. De buitenste lintbloemen hebben van onderen een blauwgrijze of soms een oranje of roodachtige lengtestreep. De omwindselbladen zijn lijnvormig-langwerpig en dragen witte borstelharen en hebben een bruin randje.

Vruchten: Alle zaadjes zijn recht en gesnaveld i.t.t. die van de Kleine leeuwentand. Bij de Kleine leeuwentand zijn de vruchtjes van de randbloemen vrij dik, gekromd en ongesnaveld. Op de vruchtjes van de randbloemen van de kleine leeuwentand staat een 'kroontje' i.p.v. pappusharen. Bij de Ruige leeuwentand is de snavel 2 tot 4 mm lang. Het vruchtpluis bestaat uit een buitenste rij van enkelvoudige en een binnenste rij van geveerde haren.

Gewone agrimonie - *Agrimonia eupatoria*

Beschrijving

Afmeting: 30 cm tot 1,2 meter.

Bloeimaanden: Juni, juli, augustus, september.

Stengels: De stengels zijn meestal bovenaan vertakt en dragen lange en korte haren, maar geen klierharen.

Bladeren: De donkergroene bladeren zijn iets dichter en zachter behaard dan die van Welriekende agrimonie. Aan de onderkant zitten geen of maar weinig kleurloze klierknopjes. De onderste bladeren vormen vaak een wortelrozet. De bladeren bestaan uit 3 tot 6 paar deelblaadjes van 2 tot 6 cm. Deze zijn eirond tot min of meer langwerpig en bovenaan meestal niet toegespitst.

Bloemen: De gele, 0,5 tot 1 cm grote bloemen vormen samen slanke aren. De kelkbuis is tot aan de voet gegroefd. De buitenste rij haken staan op de rand van de kelkbuis schuin omhoog of recht opzij, dus niet teruggebogen (ze maken een stompe tot rechte hoek met de kelkbuis).

Vruchten: De gegroefde schijnvruchten zijn 0,7 tot 1 cm lang. Ze hebben opstaande borstelhaken bij de top. De onderste rij stekels is niet teruggebogen. De bloembodem is bekervormig. De rijpe vrucht is minstens even hoog als breed. De kleine weerhaakjes op de zaden hechten zich aan de vacht van passerende dieren. De zaden worden zo in de wijde omgeving verspreid.

Goudhaver - *Trisetum flavescens*

Afmeting: 30 tot 60 cm.

Stengels: De rechtopstaande stengels zijn kaal of bij de knopen behaard. Het gras groeit in kleine, losse pollens.

Bladeren: De vlakke bladen zijn aan de rand gewimperd. Ze worden minder dan een ½ cm breed. Van boven zijn ze vaak behaard. Voor ontplooiing zijn ze opgerold. De onderste bladscheden zijn meestal dicht en zeer lang behaard (vaak zijn ze teruggeslagen). Het tongetje is 1 tot 2 mm.

Bloemen: Tweeslachtig (een bloem met zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsorganen). De vrij dichte pluim wordt 10 tot 20 cm lang en bevat veel goudgroene bloemen. De pluimen hebben dunne zijtakken met elk 3 tot 12 aartjes. De 5 tot 8 mm lange aartjes zijn rondachtig en bevatten 2 tot 4 bloemen. Ze zijn glanzig geelachtig en hebben 2 tot 3 kafnaalden en een behaarde as. Het onderste kelkkafje heeft 1 nerf en is veel smaller dan het 3-nervige bovenste kelkkafje. Het onderste kroonkafje heeft 5 nerven, is 2-spletig en heeft een 5 tot 7 mm lange, knievormig gebogen naald.

Verschillen Goudhaver en Glanshaver		
	Goudhaver	Glanshaver
Aantal aartjes	2, zelden 3 Of 4	Minstens 3
Grootte aartjes	Maximaal 1 cm	Groter dan 1 cm
Aantal kafnaalden	3	1
Onderste bloem	tweeslachtig	Alleen manlijk

Glanshaver

Goudhaver

Grote keverorchis - *Neottia ovata*

Hoofdbloei: Mei en juni.

Afmeting: 20-45 cm.

Stengels: De krachtige, rechtopstaande, bleekgroene en rolronde stengel is bovenaan behaard en heeft enige aanliggende, spitse scheden aan de voet.

Bladeren: Elke plant heeft twee 5-20 cm lange, zittende, tegenoverstaande grote en stevige, vrij dikke bladen. Ze zijn eirond tot breed eirond, vlezig, vrij donkergroen, glanzig, met uitspringende parallelle nerven en een spitsje. Daarboven groeien nog één of twee schutbladachtige bladeren, bij bloeiende planten onder het midden van de stengel.

Grote tijm – *Thymus pulegioides*

Hoofdbloei: Juni, juli en augustus.

Afmeting: 2-30 cm.

Stengels: De meestal opstijgende, vierkantige en vaak wat roodachtige stengels zijn alleen **behaard op de vier ribben**. Onderaan verhouten de stengels en aan de stengeluiteinden vind je de bloeiwijze. De plant groeit in pollens, dus zonder ver kruipende uitlopers.

Bladeren: De tegenoverstaande, vrij dunne, slappe, kale of alleen aan de voet gewimperde blaadjes zijn eirond, niet getand, kort gesteeld en geuren aromatisch. Ze hebben een versmalde voet. De nerven springen aan de onderkant maar weinig uit (Kleine tijm heeft dikke nerven).

Bloemen: Tweeslachtig. De 3-6 mm grote, langwerpige, onderaan onderbroken hoofdjes zijn roze-paars. De tanden van de bovenlip van de kelk zijn ongeveer even lang als breed. De bovenste kelktanden zijn meestal gewimperd. De onderlip is in drie slippen verdeeld. Elke bloem heeft vier naar buiten stekende meeldraden (twee langere en twee kortere). Het bovenstandige vruchtbeginsel is tweehokkig. Er is één stijl met twee stempel

Heggendoornzaad - *Torilis japonica*

Afmeting: 60 cm tot 1,2 meter.

Bloeimaanden: Juni, juli en augustus.

Stengels: De stijf rechtopstaande stengels zijn behaard, massief, geribd, niet rood gevlekt en niet verdikt op de knopen.

Bladeren: De donkergroene bladeren zijn 1 tot 3-voudig geveerd. De bladslippen zijn eirond tot langwerpig en grof getand.

Bloemen: De langgesteelde bloemschermen bevatten 5 tot 12 stralen. De bloemen zijn wit tot paarsroze en 2 tot 3 mm groot. De kroonbladen zijn iets ongelijk van grootte. Er zijn 4 tot 12 omwindselbladen.

Vruchten: De vruchten zijn eivormig, 3 tot 4 mm groot en hebben gebogen stekels zonder weerhaakje. De deelvruchten zijn aan de zijkanten iets afgeplat.

Donzige klit - *Arctium tomentosum*

Afmeting: 50 cm tot 1,5 meter.

Bloeimaanden: Juli, augustus en september.

Bladeren: De onderste bladeren worden tot 50 cm lang. Ze zijn breed hartvormig. Van onderen zijn ze wit spinnenwebachtig behaard. Ze hebben een gevulde steel.

Bloemen: Tweeslachtig (een bloem met zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsorganen). De bloeiwijze is schermvormig en van boven vrijwel vlak. De paarse bloemhoofdjes zijn bolvormig en 1½ tot 3 cm groot. ze hebben een vrij lange steel. Er zijn alleen buisbloemen. Het omwindsel is dicht spinnenwebachtig-wollig behaard, maar wordt na de bloei spoedig kaal. De buitenste omwindselbladen zijn groen met een haakvormige top. De binnenste omwindselbladen zijn paars met een korte, rechte stekelpunt. Ze zijn breder dan de overige omwindselbladen (deze hebben evenwijdige zijranden en een afgeknotte of plotseling toegespitste top).

Vruchten: Een eenzadige dopvrucht of nootje. Tweezaadlobbig (kiemend met twee kiemblaadjes).

Grote Boterbloem - *Ranunculus lingua*

Afmeting: 60 cm tot 1,2 meter.

Bloeimaanden: Juni, juli en augustus.

Stengels: De rechtopstaande, holle stengels zijn grijsgroen en vaak rood aangelopen. De bloemstelen zijn niet gegroefd.

Bladeren: De eerste bladeren zijn eirond, tongvormig en met een brede, iets hartvormige voet. De stengelbladeren zijn lijnvormig tot langwerpig, verwijderd getand en naar de top en de voet versmald. Ze hebben vrijwel geen steel.

Bloemen: De helder glanzend gele bloemen zijn 2 tot 4, soms tot 5 cm groot. Ze staan op lange, vertakte stelen. De kroonbladen staan vlak uitgespreid.

Vruchten: De vruchten zijn 2½ tot 3 mm groot en met een vrij dikke, aan de top iets gekromde snavel.

Kruisbladgentiaan - *Gentiana cruciata*

Bloeimaanden: Juni, juli en augustus.

Afmeting: 7-45 cm.

Bladeren: De tegenoverstaande bladeren zijn glanzend groen, langwerpig-eirond tot langwerpig en met drie tot vijf nerven. De onderste bladeren zijn in tweetallen aan de basis tot een lange schede (tot 10 cm) vergroeid.

Bloemen: Tweeslachtig. De trompetvormige bloemen staan in de oksels van de bovenste bladeren en staan dicht opeen in bundels aan de top van de stengel. Ze zijn 2-2½ cm, van buiten blauwgrijs en van binnen blauw en met vier slippen. De kelk is vliezig en vaak aan een kant opengespleten.

Moeraswespenorchis - *Epipactis palustris*

Beschrijving

Afmeting: 20 tot 65 cm.

Bloeimaanden: Juni, juli en augustus.

Stengels: De stengels zijn bovenaan behaard. De jonge scheuten zijn vaak paars aangelopen.

Moeraswespenorchis vormt vaak groepen.

Bladeren: De 4 tot 8 grijsgroene bladeren zijn langwerpig-eirond, hebben vaak een wat golvende rand, zijn spits en overlangs geplooid. Naar boven toe worden ze kleiner.

Bloemen: De bloemtros bevat vrij weinig overhangende bloemen. De buitenste 3 bloembladen zijn bruinig en 1 tot 1,2 cm lang. De binnenste 2 bloembladen zijn wit en korter. De bloemlip is 1 tot 1,2 cm lang en is rondachtig, aan de rand golvend, gekarteld, wit of roze geaderd en heeft bij de voet een dooiergele vlek.

Vierzadige wikke *Vicia tetrasperma*

De bloemen zijn tweeslachtig. Zij staan in ijle trossen met één tot drie, blauwpaarse of blauwachtig witte, 0,4-0,9 cm grote bloemen. De kelktanden zijn korter dan de kelkbuis en langer dan de bloemkroon. De lichtbruine, kale peulen zijn 0,9-1,6 cm lang. Meestal bevatten ze vier zaden soms drie of vijf. De steel van de tros is 2-4 cm, ongeveer even lang als het bijbehorende blad.

